

ส่วนที่ ๒

ยุทธศาสตร์การพัฒนางค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑. ความสัมพันธ์ระหว่างแผนพัฒนาระดับมหภาค

๑.๑ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐)

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖๕ กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ กำหนดวิธีการการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติ ในการติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินผล รวมทั้งกำหนดมาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกภาคส่วนดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดทำ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านต่างๆ รวม ๖ คณะอันประกอบด้วย คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม คณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และคณะกรรมการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนด ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน

สถานการณ์ แนวโน้ม วิสัยทัศน์ และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ

๑. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑ เป็นต้นมาได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านเศรษฐกิจที่ประเทศไทยได้รับการยกระดับเป็นประเทศในกลุ่มบนของกลุ่มประเทศระดับรายได้ปานกลาง ในด้านสังคมที่มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนส่งผลให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากการเป็นประเทศยากจน และในด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบในความหลากหลายเชิงนิเวศ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังมีความท้าทายต่อการพัฒนาที่สำคัญ อาทิ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี ๒๕๖๐ ที่ร้อยละ ๓.๙ ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าศักยภาพ เมื่อเทียบกับร้อยละ ๖.๐ ต่อปีในช่วงเวลาเกือบ ๖ ทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีสาเหตุหลักจากการชะลอตัวของการ

ลงทุนภายในประเทศและสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่ยังไม่ฟื้นตัวได้เต็มที่โครงสร้างเศรษฐกิจไทยที่ยังไม่สามารถขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมได้อย่างเต็มประสิทธิภาพภาคบริการและภาคเกษตรมีผลผลิตการผลิตในระดับต่ำ ขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ประกอบกับแรงงานไทยยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพและสมรรถนะที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการในการขับเคลื่อนการพัฒนาของประเทศ

นอกจากนั้น ศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยยังคงเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการสาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ และการคุ้มครองทางสังคมอื่น ๆ ของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นหนึ่งในสาเหตุหลักที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ ขณะที่ปัญหาด้านความยากจนยังคงเป็นประเด็นท้าทายในการยกระดับการพัฒนาประเทศให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้นและแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกันการวางกลยุทธ์ระยะยาวในการฟื้นฟู การใช้ และการรักษาทรัพยากรอย่างบูรณาการเพื่อการพัฒนาประเทศที่ผ่านมายังขาดความชัดเจน ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศยังมีปัญหาการใช้อย่างสิ้นเปลืองและเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ ปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมืองตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักและความสามัคคี

ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีสัดส่วนประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กที่ลดลงและประชากรสูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จะเป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาประเทศในมิติต่าง ๆ มีความท้าทายมากขึ้น ทั้งในส่วนของเสถียรภาพทางการเงินการคลังของประเทศในการจัดสวัสดิการเพื่อดูแลผู้สูงอายุที่เพิ่มสูงขึ้น การลงทุนและการออม การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมั่นคงทางสังคม การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนซึ่งจะเป็นประเด็นท้าทายต่อการขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นประเทศพัฒนาแล้ว

๒. ปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ

แม้ว่าประเทศไทยจะมีตำแหน่งที่ตั้งที่สามารถเป็นศูนย์กลางในการเชื่อมโยงในภูมิภาค และเป็นประตูสู่เอเชีย แต่การที่มีอาณาเขตติดกับประเทศเพื่อนบ้านหลายประเทศ ทำให้ปัญหาด้านเขตแดนกับประเทศเพื่อนบ้านยังคงเป็นความท้าทายด้านความมั่นคงในอนาคต นอกจากนี้ ประเทศไทยยังคงต้องให้ความสำคัญกับปัญหาด้านความมั่นคงอื่น ๆ ที่มีความซับซ้อน ละเอียดอ่อน และมีความเชื่อมโยงกันหลายมิติ ที่อาจเป็นประเด็นท้าทายต่อการสร้างบรรยากาศความไว้วางใจระหว่างรัฐกับประชาชนและระหว่างประชาชนกับประชาชน ซึ่งรวมถึงการสร้างสามัคคีของคนในชาติที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประชากรไทยที่มีแนวคิดและความเชื่อที่แตกต่างกันอย่างยั่งยืนนอกจากนี้ การขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทของเทศมหาอำนาจ ที่อาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ หรือเกิดการย้ายขั้วอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศในอนาคต ขณะที่องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ อาทิ องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทข้ามชาติ จะมีบทบาทมากขึ้นในการกำหนดกฎ ระเบียบ ทิศทางความสัมพันธ์และมาตรฐานสากลต่างๆ ทั้งในด้านความมั่นคง และเศรษฐกิจ รวมทั้งการรวมกลุ่มเศรษฐกิจและการ

เปิดเสรีในภูมิภาคที่นำไปสู่ความเชื่อมโยงในทุกกระบวน อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงด้านอาชญากรรมข้ามชาติและเศรษฐกิจนอกระบบ รวมทั้งปัญหายาเสพติด การค้ามนุษย์ และการลักลอบเข้าเมือง

ในทางกลับกัน ความเปลี่ยนแปลงจากโลกาภิวัตน์และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาอย่างก้าวกระโดดจะก่อให้เกิดนวัตกรรมอย่างพลิกผัน อาทิ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ อินเทอร์เน็ตในทุกสิ่ง การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ หุ่นยนต์และโดรน เทคโนโลยีพันธุกรรมสมัยใหม่ และเทคโนโลยีทางการเงิน ซึ่งตัวอย่างแนวโน้มการพัฒนาเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเหล่านี้ คาดว่าจะเป็นปัจจัยสนับสนุนหลักที่ช่วยทำให้เศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยมีแนวโน้มที่จะกลับมาขยายตัวได้เข้มแข็งขึ้น แนวโน้มสำคัญที่จำเป็นต้องมีการติดตามอย่างใกล้ชิด อาทิ การรวมกลุ่มทางการค้าและการลงทุนที่จะมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น การแข่งขันที่คาดว่าจะรุนแรงขึ้นในการเพิ่มผลิตภาพและสร้างความหลากหลายของสินค้าและบริการที่ตอบโจทย์รูปแบบชีวิตใหม่ๆ

นอกจากนั้น ประเทศไทยคาดว่าจะเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดในปี ๒๕๗๔ จะก่อให้เกิดโอกาสใหม่ๆ ในการตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภครุ่นสูงอายุนั้นๆ ที่มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการคาดการณ์ว่าครอบครัวไทยจะมีขนาดเล็กลงและมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้นประชากรในประเทศไทยจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันและจะมีกลุ่มคนช่วงอายุใหม่ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนั้น การเตรียมความพร้อมของประชากรให้มีคุณภาพและการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการผลิตและการบริการของประเทศจะเป็นความท้าทายสำคัญในระยะต่อไป

ในขณะเดียวกัน โครงสร้างประชากรที่เข้าสู่สังคมสูงวัย อาจทำให้เกิดความต้องการแรงงานต่างชาติเพิ่มมากขึ้นเพื่อทดแทนจำนวนแรงงานไทยที่ลดลง ซึ่งปัจจัยด้านการเปิดเสรีในภูมิภาคและความก้าวหน้าของการพัฒนาระบบคมนาคมขนส่งในภูมิภาคจะทำให้การเคลื่อนย้ายแรงงานและการย้ายถิ่นมีความสะดวกมากขึ้น และเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายประชากรเข้าออกประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรที่มีศักยภาพซึ่งมีแนวโน้มในการเคลื่อนย้ายไปเรียนหรือทำงานในทั่วทุกมุมโลกสูงขึ้น ทั้งนี้ การย้ายถิ่นส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น จึงอาจจะเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะยังคงเป็นประเทศผู้รับของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านขณะที่ประชากรไทย โดยเฉพาะแรงงานทักษะอาจมีแรงจูงใจในการย้ายถิ่นไปยังประเทศที่มีระดับการพัฒนาที่ดีกว่า อาจทำให้การแย่งชิงแรงงานมีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งจะยิ่งทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของบริบทสังคมไทย

นอกจากนี้ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศคาดว่าจะมีความรุนแรงมากขึ้นทั้งในเชิงความผันผวน ความถี่ และขอบเขตที่กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะสร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น ตลอดจนระบบผลิตทางการเกษตรที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกับความมั่นคงด้านอาหารและน้ำ ขณะที่ระบบนิเวศต่างๆ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง และมีความเป็นไปได้ค่อนข้างสูงในการสูญเสียความสามารถในการรองรับความต้องการของมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างไรก็ดี ระดับความรุนแรงของผลกระทบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลกและความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศต่าง ๆ ดังกล่าวที่แต่ละประเทศจะต้องเผชิญจะมีความแตกต่างกัน ทำให้การเป็นสังคมสีเขียว การรักษาและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการจะได้รับความสำคัญและความสนใจจากนานาประเทศรวมทั้งประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกรวมถึงการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหารมีแนวโน้มที่จะมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้นกฎระเบียบและข้อตกลงด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเข้มข้นและเข้มงวดขึ้น โดยกรอบการพัฒนาตามข้อตกลงระหว่าง

ประเทศต่างๆ ที่สำคัญ เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และบันทึกความตกลงปารีสจะได้รับนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

แนวโน้มเหล่านี้จะก่อให้เกิดความท้าทายต่อการพัฒนาประเทศในหลายมิติ ทั้งในส่วนของการทำงานและอาชีพ สาขาการผลิตและบริการใหม่ๆ ความมั่นคงของประเทศอันเกิดจากภัยคุกคามและความเสี่ยงด้านอื่นๆ ที่ซับซ้อนขึ้น อาชญากรรมไซเบอร์ รูปแบบการก่อสงครามที่ใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ การเคลื่อนย้ายอย่างเสรีและรวดเร็วของผู้คน เงินทุน ข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ เทคโนโลยีและสินค้าและบริการ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รวดเร็วและคาดการณ์ได้ยาก การเกิดขึ้นของโรคระบาด และโรคอุบัติใหม่ที่จะส่งผลให้การเฝ้าระวังด้านการสาธารณสุขในประเทศมีความสำคัญมากขึ้น อาจนำไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นได้ หากไม่มีมาตรการที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันและรองรับผลกระทบต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ซึ่งรวมถึงการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบพลิกผันที่จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากการเข้าถึงเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐาน และองค์ความรู้สมัยใหม่มีระดับความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มประชากรต่างๆ โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมดังกล่าวจะส่งผลต่อทั้งการทำงานและอาชีพที่จะมีรูปแบบและลักษณะงานที่เปลี่ยนไป มีความต้องการแรงงานที่มีสมรรถนะสูงเพิ่มมากขึ้น หลายอาชีพอาจหายไปจากตลาดงานในปัจจุบันและบางอาชีพจะถูกทดแทนด้วยระบบอัตโนมัติ โดยเฉพาะอาชีพที่ต้องการทักษะระดับต่ำ ก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อความมั่นคงและคุณภาพชีวิตของประชาชนที่ปรับตัวไม่ทันหรือขาดความรู้และทักษะที่ทันกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปกระแสโลกาภิวัตน์ที่จะทำให้เกิดการพัฒนาขยายความเป็นเมือง วิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศที่อาจจะมีความแปรปรวนมากยิ่งขึ้น ซึ่งปัจจัยทั้งหมดดังกล่าวจะส่งผลให้ปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำของประเทศมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น

จากปัจจัยและแนวโน้มที่คาดว่าจะส่งผลต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศในมิติต่างๆ ข้างต้น เห็นได้ว่าบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีพลวัตสูง และมีความซับซ้อนหลากหลายมิติ ซึ่งจะส่งผลต่ออนาคตการพัฒนาประเทศอย่างมาก ดังนั้น การพัฒนาประเทศจึงจำเป็นต้องมียุทธศาสตร์การพัฒนาที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง มีความร่วมมือในลักษณะประชารัฐจากภาคส่วนต่างๆ ในรูปแบบของหุ้นส่วนการพัฒนาที่เป็นการดำเนินงานอย่างบูรณาการ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนามีความเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน โดยประเทศไทยจำเป็นต้องมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีความรู้ สมรรถนะ และทักษะที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถรู้เท่าทันและปรับตัวให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข มีอาชีพที่มั่นคง สร้างรายได้ ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงกฎเกณฑ์และกติกาใหม่ๆ และมาตรฐานที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัยส่งเสริมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปพร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือที่สอดคล้องกันกับการพัฒนาของคนในแต่ละช่วงวัย ระบบบริการสาธารณะ โครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวหน้าทันโลก จากการต่อยอดการพัฒนาบนพื้นฐานนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ ส่งผลให้เกิดการสร้างห่วงโซ่มูลค่าทางเศรษฐกิจในทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรและภาคบริการ กระจายผลประโยชน์จากการพัฒนา ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ และนำไปสู่การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน

นอกจากนี้ ประเทศไทยต้องให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลความมั่นคงด้านพลังงานและอาหาร การรักษาไว้ซึ่งความหลากหลายเชิงนิเวศ การส่งเสริมการดำเนินชีวิตและธุรกิจ และการพัฒนาและขยายความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่องที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมกับการมีข้อกำหนดของรูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการใช้พื้นที่ที่ชัดเจน ขณะที่การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ กฎหมาย ระบบภาษีต้องมีกลยุทธ์การพัฒนาที่สามารถอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้ประเทศมีศักยภาพการแข่งขันที่สูงขึ้น และสามารถใช้จุดแข็งในเรื่องตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น รวมทั้งให้ความสำคัญของการรวมกลุ่มความร่วมมือกับนานาประเทศในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อกระชับและสร้างสัมพันธ์ไมตรี เสริมสร้างความสัมพันธ์ทางการทูต ซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างพลังทางเศรษฐกิจและรักษาความมั่นคงของประเทศ โดยจำเป็นต้องสร้างความพร้อมในการที่จะยกระดับมาตรฐานและมีการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกติกาสากลในด้านต่างๆ ขณะเดียวกันประเทศไทยจำเป็นต้องเร่งให้มีการปฏิรูประบบราชการและการเมืองเพื่อให้เกิดการบริหารราชการที่ดีและมีเสถียรภาพทางการเมือง มีการส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจเพื่อให้เกิดความรักความสามัคคี และลดความขัดแย้งภายในประเทศ โดยที่นโยบายการพัฒนาต่างๆ จำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับโครงสร้างและลักษณะพฤติกรรมของประชากรที่อาจจะมีความแตกต่างจากปัจจุบันมากขึ้น

ดังนั้น ภายใต้เงื่อนไขโครงสร้างประชากร โครงสร้างเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพภูมิอากาศสิ่งแวดล้อม และปัจจัยการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการวางแผนการพัฒนาที่รอบคอบและครอบคลุม อย่างไรก็ตาม หลายประเด็นพัฒนาเป็นเรื่องที่ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดการปรับตัวซึ่งจะต้องหยั่งรากลึกลงไปถึงการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างการขับเคลื่อนการพัฒนาให้ประเทศเจริญก้าวหน้าไปในอนาคตจึงจำเป็นต้องกำหนดวิสัยทัศน์ในระยะยาวที่ต้องบรรลุ พร้อมทั้งแนวยุทธศาสตร์หลักในด้านต่างๆ เพื่อเป็นกรอบในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างบูรณาการบนพื้นฐานประชาธิปไตยยกระดับจุดแข็งและจุดเด่นของประเทศ และปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและจุดด้อยต่างๆ อย่างเป็นระบบ โดยยุทธศาสตร์ชาติจะเป็นเป้าหมายใหญ่ในการขับเคลื่อนประเทศ และถ่ายทอดไปสู่แผนในระดับอื่น ๆ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ภารกิจและพื้นที่ ซึ่งรวมถึงพื้นที่พิเศษต่างๆ อาทิ เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเพื่อการพัฒนาประเทศสามารถดำเนินการได้อย่างมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน

๓. วิสัยทัศน์ประเทศไทย

“ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ อันได้แก่ การมีเอกราช อธิปไตย การดำรงอยู่อย่างมั่นคง และยั่งยืนของสถาบันหลักของชาติ และประชาชนจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ การอยู่ร่วมกันในชาติอย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคม ท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงานและอาหาร ความสามารถในการรักษาผลประโยชน์ของชาติภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติประสานสอดคล้องกันด้านความมั่นคงในประชาคมอาเซียนและประชาคมโลกอย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรี

ความมั่นคง หมายถึง การมีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศในทุกระดับ ทั้งระดับประเทศ สังคม ชุมชน ครอบครัว และปัจเจกบุคคล และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติทางการทหาร เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง เช่น ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์มีความเข้มแข็งเป็นศูนย์กลางและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชน มีระบบการเมืองที่มั่นคงเป็นกลไกที่นำไปสู่การบริหารประเทศที่ต่อเนื่องและโปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี สามารถนึกกำลังเพื่อพัฒนาประเทศ ชุมชนมีความเข้มแข็ง ครอบครัวมีความอบอุ่น ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคงพอเพียงกับการดำรงชีวิต มีการออมสำหรับวัยเกษียณ ความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน

ความมั่งคั่ง หมายถึง ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืนจนเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรมีความอยู่ดีมีสุขได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกันมากขึ้น และมีการพัฒนาอย่างทั่วถึงทุกภาคส่วนมีคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานขององค์การสหประชาชาติ ไม่มีประชาชนที่อยู่ในภาวะความยากจนเศรษฐกิจในประเทศมีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันต้องมีความสามารถในการแข่งขันกับประเทศต่างๆทั้งในตลาดโลกและตลาดภายในประเทศเพื่อให้สามารถสร้างรายได้ทั้งจากภายในและภายนอกประเทศตลอดจนมีการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไป และประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในเวทีโลก และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าอย่างแน่นแฟ้นกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาค ทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน และการทำธุรกิจ เพื่อให้เป็นพลังในการพัฒนา นอกจากนี้ยังมีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่องไปได้ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงิน ทุนที่เป็นเครื่องมือเครื่องจักร ทุนทางสังคม และทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญ รายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนให้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจที่อยู่บนหลักการ ใช้ การรักษาและการฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติจนเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อมจนเกินความสามารถในการรองรับและเยียวยาของระบบนิเวศ การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ทรัพยากรธรรมชาติมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นและสิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความเอื้ออาทร เสียสละเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม รัฐบาลมีนโยบายที่มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืนและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชน และทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการพัฒนาอย่างสมดุล มีเสถียรภาพ และยั่งยืน

โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ **“ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน”** โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ

๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง

- (๑) การรักษาความสงบภายในประเทศ
- (๒) การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง
- (๓) การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อ

ความมั่นคงของชาติ

(๔) การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

- (๕) การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม

๔.๒ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- (๑) การเกษตรสร้างมูลค่า
- (๒) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต
- (๓) สร้างความหลากหลายด้านการท่องเที่ยว

๔.๔ โครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมไทย เชื่อมโลก

- (๕) พัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานผู้ประกอบการยุคใหม่

๔.๓ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

- (๑) การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
- (๒) การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต
- (๓) ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑
- (๔) การตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย
- (๕) การเสริมสร้างให้คนไทยมีสุขภาวะที่ดี
- (๖) การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพ

ทรัพยากรมนุษย์

- (๗) การเสริมสร้างศักยภาพการกีฬาในการสร้างคุณค่าทางสังคมและพัฒนา

ประเทศ

๔.๔ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

- (๑) การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในทุกมิติ
- (๒) การกระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี
- (๓) การเสริมสร้างพลังทางสังคม
- (๔) การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา การพึ่งตนเองและ

การจัดการตนเอง

๔.๕ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับ

สิ่งแวดล้อม

- (๑) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว
- (๒) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล
- (๓) สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ
- (๔) พัฒนาพื้นที่เมือง ชนบท เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ มุ่งเน้น

ความเป็นเมืองที่เติบโตอย่างต่อเนื่อง

- (๕) พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงาน และเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- (๖) ยกระดับกระบวนการทัศน์เพื่อกำหนดอนาคตประเทศ

๔.๖ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- (๑) ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองความต้องการ และให้บริการอย่างสะดวกรวดเร็ว โปร่งใส
- (๒) ภาครัฐบริหารงานแบบบูรณาการโดยมียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายและเชื่อมโยงการพัฒนาในทุกระดับ ทุกประเด็น ทุกภารกิจ และทุกพื้นที่
- (๓) ภาครัฐมีขนาดเล็กลง เหมาะสมกับภารกิจ ส่งเสริมให้ประชาชนและทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
- (๔) ภาครัฐมีความทันสมัย
- (๕) บุคลากรภาครัฐเป็นคนดีและเก่ง ยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม มีจิตสำนึก มีความสามารถสูง มุ่งมั่น และเป็นมืออาชีพ
- (๖) ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ
- (๗) กฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น
- (๘) กระบวนการยุติธรรมเคารพสิทธิมนุษยชนและปฏิบัติต่อประชาชนโดยเสมอภาค

๑.๒ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ได้จัดทำขึ้นในช่วงเวลาของการปฏิรูปประเทศและสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดกันมากขึ้น โดยได้น้อมนำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญาทางในการพัฒนาประเทศต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙-๑๑ เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและช่วยให้สังคมไทยสามารถยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง เกิดภูมิคุ้มกัน และมีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเหมาะสม ส่งผลให้การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน

ในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ครั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนประเด็นการปฏิรูปประเทศ นอกจากนั้น ได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วน ทั้งในระดับกลุ่มอาชีพ ระดับภาค และระดับประเทศในทุกขั้นตอนของแผนฯ อย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์และ ทิศทางการพัฒนาประเทศ รวมทั้งร่วมจัดหารายละเอียดยุทธศาสตร์ของแผนฯ เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ จึงเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญในการเชื่อมต่อกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ในลักษณะการแปลงยุทธศาสตร์ระยะยาวสู่การปฏิบัติ โดยในแต่ละยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดประเด็นการพัฒนา พร้อมทั้งแผนงาน/โครงการสำคัญที่ต้องดำเนินการให้เห็นผลเป็นรูปธรรมในช่วง ๕ ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม และระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน ยังได้กำหนดแนวคิดและกลไกการขับเคลื่อนและติดตามประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อกำกับให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีทิศทางและเกิดประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย

๑. ภาพรวมการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๑ หลักการ

๑.๒ จุดเปลี่ยนสำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ ๑๒

๑.๓ ประเด็นการพัฒนาหลักที่สำคัญในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๒. การประเมินสภาพแวดล้อมการพัฒนาประเทศ

๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๓. วัตถุประสงค์และเป้าหมายการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๓.๑. วัตถุประสงค์

๓.๒. เป้าหมายรวม

๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ

ยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ มีทั้งหมด ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมี ๖ ยุทธศาสตร์ตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี และอีก ๔ ยุทธศาสตร์ที่เป็นปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

๔.๑ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์

๔.๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม

๔.๓ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

๔.๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๔.๕ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างความมั่นคงแห่งชาติเพื่อการพัฒนาประเทศสู่ความมั่งคั่งและยั่งยืน

๔.๖ ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย

๔.๗ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์

๔.๘ ยุทธศาสตร์การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม

๔.๙ ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

๔.๑๐ ยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา

๕. การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ สู่การปฏิบัติ

๕.๑ หลักการ

๕.๒ แนวทางขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๕.๓ การติดตามประเมินผลแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒

๑.๓ แผนพัฒนาภาค/แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด/แผนพัฒนาจังหวัด

➔ แผนพัฒนาภาคตะวันออก พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๕ ฉบับทบทวน

๑. สภาพทั่วไป

๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ ภาคตะวันออก ประกอบด้วย ๘ จังหวัด ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว มีอาณาเขต ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดสระบุรี นครราชสีมา บุรีรัมย์ ทิศใต้ ติดกับ อ่าวไทย ทิศตะวันออก ติดกับ กัมพูชา ทิศตะวันตกติดกับ กรุงเทพฯ ปทุมธานี สมุทรปราการ อ่าวไทย

๑.๒ พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่รวม ๒๒.๘๑ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๗.๑ ของประเทศ ภูมิประเทศ เป็นพื้นที่ภูเขาสูงและป่าไม้โดยตอนกลางเป็นที่ราบสลับภูเขา ตอนล่างเป็นที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบชายฝั่งทะเล

๑.๓ ภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศของภาคตะวันออกคล้ายคลึง

กับภาคใต้ คือ-ทางตอนบนของภาคจากปราจีนบุรี สระแก้ว ชลบุรี ระยอง ฉะเชิงเทราจะมีลักษณะอากาศแบบสะวันนา (Aw) ส่วนทางตอนล่าง คือจันทบุรีและตราด จะมีลักษณะอากาศแบบร้อนชื้นแบบมรสุม (Am) คือ มีฝนตกชุก อากาศร้อนชื้น จังหวัดที่มีปริมาณฝนมากที่สุดคือ ตราด และจังหวัดที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือ ชลบุรี ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย ประมาณ ๑,๕๑๘.๖ มิลลิเมตรต่อปี

๑.๔ การใช้ประโยชน์จากที่ดิน ปี ๒๕๕๙ ภาคตะวันออก มีพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด ๑๒.๘๘ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๕ ของพื้นที่ทั้งหมด โดยเป็นพื้นที่ไม่ยืนต้นและไม่ผล ๕.๒๐ ล้านไร่ พืชไร่ ๓.๒๒ ล้านไร่ และทำนาข้าว ๒.๗๘ ล้านไร่ และพื้นที่นอกการเกษตร ๕.๗๕ ล้านไร่

๑.๕ ทรัพยากรธรรมชาติ

๑.๕.๑ ดิน ส่วนใหญ่เป็นดินปนทราย ระบายน้ำได้ดี ไม่อุดมสมบูรณ์ บริเวณที่มีน้ำทะเลท่วมถึงจะเป็นดินโคลนหรือดินเหนียว ส่วนบริเวณที่สูงเป็นดินที่เกิดจากการสลายตัวของหินบะซอลต์ หินปูนเหมาะแก่การปลูกพืชสวน เช่น เงาะ พุเรียน มังคุด เป็นต้น ส่วนบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำมีดินอัสลูเวียนที่เหมาะสมใช้ทำนา

๑.๕.๒ แหล่งน้ำ ภาคตะวันออกมีลุ่มน้ำที่สำคัญ คือ ลุ่มน้ำปราจีนบุรี ลุ่มน้ำบางปะกง ลุ่มน้ำโตนเลสาบ และลุ่มน้ำชายฝั่งทะเลตะวันออก มีแม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำระยอง แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำประแสร์ แม่น้ำตราดและแม่น้ำบางปะกง

๑.๕.๓ ป่าไม้ ส่วนใหญ่เป็นป่าดงดิบ ป่าดิบเขา ป่าสนเขา ป่าชายเลน และป่าเบญจพรรณ ในปี ๒๕๖๐ มีพื้นที่ป่าไม้ ๕.๑๑ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๓ ของพื้นที่ภาค ซึ่งต่ำกว่าค่ามาตรฐานความสมดุลของระบบนิเวศที่กำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ทั้งหมด หรือร้อยละ ๕ ของพื้นที่ป่าทั่วประเทศ โดยจังหวัดที่มีพื้นที่ป่ามากที่สุด คือ จันทบุรี สระแก้ว และปราจีนบุรี ตามลำดับ สำหรับป่าชายเลน ภาคตะวันออก (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด ฉะเชิงเทรา) ปี ๒๕๕๗ ภาคตะวันออกมีพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมด ๒ แผนพัฒนาภาคตะวันออก ประมาณ ๑๖๔,๖๔๙.๗๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗ ของพื้นที่ป่าชายเลนทั่วประเทศ ซึ่งจังหวัดที่มีพื้นที่ป่าชายเลนมากที่สุด คือ จังหวัดจันทบุรี น้อยที่สุด คือ จังหวัดชลบุรี

๘. แนวคิดและทิศทางการพัฒนา

ภาคตะวันออกมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ เนื่องจากเป็นพื้นที่ฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมหลัก (Industrial Heartland) และเป็นที่ตั้งของท่าเรือน้ำลึกและท่าอากาศยานนานาชาติ เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ ยังเป็นพื้นที่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ของอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Southern Economic Corridor และ Southern Coastal Economic Corridor) ที่เชื่อมโยงเมียนมาไทย-กัมพูชา-เวียดนาม ซึ่งเป็นเส้นทางลัดโลจิสติกส์ (Land bridge) เชื่อมโยงภูมิภาคอาเซียนกับโลกตะวันตก และโลก

ตะวันออก นอกจากนี้ ภาคตะวันออกยังเป็นแหล่งผลิตอาหารสำคัญของประเทศ ได้แก่ สุก รัง กล้วย ข้าว และผลไม้ รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับนานาชาติ เนื่องจากมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ ดังนั้น การพัฒนาภาคตะวันออกจะต่อไป จะต้องพัฒนาต่อยอดฐานเศรษฐกิจที่มีอยู่ของพื้นที่เขต พัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์และการค้าบริการ ควบคู่ ไปกับการใช้ศักยภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำและความพร้อมของสถาบันการศึกษาวิจัย ยกระดับ ๒๑ แผนพัฒนาภาคตะวันออก สีนค้ำ การเกษตรและบริการให้มีมูลค่าสูง เพื่อให้ภาคตะวันออกเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนการ พัฒนาประเทศให้หลุดพ้นกับดัก “ประเทศรายได้ปานกลาง” ๘.๑ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ เป้าหมายการพัฒนาภาคตะวันออกจะมุ่งพัฒนาเป็นฐานเศรษฐกิจชั้นนำของอาเซียน โดยรักษา ฐานเศรษฐกิจเดิมที่มีอยู่ให้เติบโตอย่างยั่งยืน และสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการ แข่งขันและสนับสนุนให้ประเทศเติบโตอย่างมี เสถียรภาพ โดยเน้นการพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง ได้แก่ พื้นที่ ฐานการผลิตและบริการ เมืองศูนย์กลางความ เจริญในภูมิภาค และพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน ๘.๒ วัตถุประสงค์ ๘.๒.๑ เพื่อกระจายความเจริญและโอกาสทาง เศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงมากขึ้น ๘.๒.๒ เพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ให้สนับสนุนการเพิ่มขีด ความสามารถในการแข่งขันและ การพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน ๘.๒.๓ เพื่อพัฒนาเมืองศูนย์กลางของจังหวัดเป็น เมืองนำอยู่สำหรับคนทุกกลุ่มในสังคม โดยมี ความปลอดภัย การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองมีมาตรฐาน บริการ สาธารณะมีคุณภาพ และมีระบบขนส่ง สาธารณะในเขตเมืองอย่างทั่วถึง ๘.๒.๔ เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสร้างความสมดุลของระบบนิเวศ ๘.๓ เป้าหมาย ๘.๓.๑ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ ภาคตะวันออกขยายตัวเพิ่มขึ้น ๘.๓.๒ สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ ของภาค ตะวันออกลดลง ๘.๔ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าฐาน ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖-๒๕๖๘ อัตราการขยายตัวของ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค ตะวันออก ๑,๖๔๗,๔๒๒ ลบ. (มูลค่า CVM ปี ๒๕๕๙) อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๕ อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๕ อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๕ อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๕ อัตราการ ขยายตัวเฉลี่ย ไม่น้อย กว่า ร้อยละ ๖.๕ สัมประสิทธิ์ความไม่ เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการ กระจายรายได้ภาค ตะวันออก ๐.๓๙๗ (ปี ๒๕๖๐) สัมประสิทธิ์ ความไม่เสมอ ภาคน้อยกว่า ๐.๓๙๗ สัมประสิทธิ์ ความไม่ เสมอภาค น้อยกว่า ๐.๓๙๗ สัมประสิทธิ์ ความไม่เสมอ ภาคน้อยกว่า ๐.๓๙๗ สัมประสิทธิ์ ความไม่เสมอ ภาคน้อยกว่า ๐.๓๙๗ สัมประสิทธิ์ ความไม่เสมอ ภาคน้อยกว่า ๐.๓๙๗ ๒๒ แผนพัฒนาภาคตะวันออก ๘.๕ ยุทธศาสตร์การพัฒนา ๘.๕.๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้เป็นเขตเศรษฐกิจ พิเศษที่มีความทันสมัย ที่สุดในภูมิภาคอาเซียน ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าฐาน ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖-๒๕๖๘ อัตราการขยายตัวของ มูลค่าผลิตภัณฑ์ กลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออก ๑ ๑,๓๓๕,๓๕๓ ล้านบาท (CVM ปี ๒๕๕๙) อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๓ อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๓ อัตรา การ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๓ อัตราการ ขยายตัว ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๓ อัตราการ ขยายตัวเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๖.๓ มูลค่าการลงทุน ภาครัฐและเอกชนใน พื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท ไม่น้อยกว่า ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาท มูลค่าการลงทุน ไม่ต่ำกว่า ๑.๒ ล้านล้านบาท แนวทางการพัฒนา ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้าน คมนาคมขนส่ง และต่อยอดโครงสร้างพื้นฐานทุก ระบบให้เชื่อมโยงเข้าสู่พื้นที่เศรษฐกิจ เพื่อให้เอื้อประโยชน์ต่อ การพัฒนาอุตสาหกรรมและเมืองในอนาคต ได้แก่ สนามบินอู่ตะเภา รถไฟความเร็วสูงเชื่อม ๓ สนามบิน ท่าเรือ แหลมฉบังระยะ ๓ ท่าเรือมาบตาพุดระยะ ๓ ท่าเรือสัตหีบ รถไฟทางคู่เชื่อม ๓ ท่าเรือ และทางหลวงพิเศษระหว่าง เมือง ช่วงพัทยา-มาบตาพุด รวมทั้ง พัฒนาระบบสาธารณูปโภค ได้แก่ ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ภายในพื้นที่และ พื้นที่โดยรอบ เพื่อรองรับความ ต้องการลงทุน กิจกรรมทางเศรษฐกิจ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องจากการ พัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาค ตะวันออกได้อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ๒) ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรม เป้าหมายพิเศษ เพื่อให้เกิดการลงทุนของ ภาคเอกชนในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและ

อุตสาหกรรมแห่งอนาคตในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก เช่น จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ประชาสัมพันธ์ และชักจูงนักลงทุนที่มีศักยภาพและ เหมาะสม เป็นต้น ๓) พัฒนาบุคลากรการศึกษา การวิจัย และ เทคโนโลยีเพื่อผลิตกำลังคนให้ตรงกับความต้องการของอุตสาหกรรมเป้าหมาย และก่อให้เกิดการวิจัย สร้างนวัตกรรม และการพัฒนาเทคโนโลยีในการต่อยอด และขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน อาทิ EEC of Digital Park (EECd) และ EEC of Innovation (EECi) ๔) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลนานาชาติในจังหวัดชลบุรี-ระยอง ให้เป็นฐานการ กระจายรายได้และการสร้างงานให้แก่ชุมชน ๕) พัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองสำคัญของจังหวัดให้เป็นเมืองใหม่อัจฉริยะน่าอยู่ เอื้อต่อ การขยายตัวทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีสมดุล ฉะเชิงเทรา : พัฒนาเป็นเมืองที่อยู่อาศัยชั้นดีที่ทันสมัย รองรับการพัฒนาของ กรุงเทพฯ และการพัฒนาพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก ๒๓ แผนพัฒนาภาคตะวันออก พัทยา : พัฒนาเป็นเมืองท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ สุขภาพ และ นันทนาการ ศูนย์ประชุม และศูนย์แสดงสินค้านานาชาติชั้นนำของอาเซียน และศูนย์การให้บริการด้านการแพทย์ ระดับนานาชาติ (Medical Tourism) อุตะเภ : พัฒนาเป็นศูนย์ธุรกิจการบินและโลจิสติกส์อาเซียน ระยอง : พัฒนาเป็นเมืองแห่งการศึกษาและวิทยาศาสตร์ เมืองนานาชาติที่มีธุรกิจทันสมัย ๘.๕.๒ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาภาคตะวันออกให้เป็นแหล่งผลิตอาหารที่มีคุณภาพและได้ มาตรฐานสากล ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าฐาน ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๒-๒๕๖๕ อัตราการขยายตัวของ มูลค่าผลิตภัณฑ์ภาค เกษตรของภาค ตะวันออก ๘๐,๕๖๒ ล้านบาท (CVM ปี ๒๕๕๙) เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓.๕ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓.๕ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓.๕ เพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓.๕ เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๓.๕ แนวทางการพัฒนา ๑) พัฒนาการผลิตและการค้าผลไม้ภาคตะวันออก ให้เป็นศูนย์ผลไม้เมืองร้อนแห่ง เอเชีย โดยปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพสินค้า ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ การแปรรูป และการจัดจำหน่าย ๒) ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์ ได้แก่ สุกร ไก่ และโค ในจังหวัดชลบุรีฉะเชิงเทรา และ สระแก้ว ให้ผลผลิตมีคุณภาพและได้มาตรฐานความปลอดภัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีความรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัย และพันธุ์ที่เหมาะสม รวมทั้งปรับปรุงระบบการบริหารจัดการตลาดให้มีประสิทธิภาพ ๓) พัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่งอ่าวไทย ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด ให้คงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืนต่อไป โดย เร่งรัดการอนุรักษ์ พื้นฟู และการจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงและสิ่งแวดล้อมให้เป็นระบบเหมาะสม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ เช่น การส่งเสริมการวิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการและ วิธีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม การส่งเสริมและพัฒนาการประมง พื้นบ้าน รวมทั้งการส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจการประมง เป็นต้น ๘.๕.๓ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปรับปรุงมาตรฐานสินค้าและธุรกิจบริการด้านการท่องเที่ยว ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าฐาน ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๒-๒๕๖๕ รายได้จากการ ท่องเที่ยวภาค ตะวันออก ๓๒๑,๙๕๙.๗๖ ล้านบาท (ปี ๒๕๖๐) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๒๐ เพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๒๐ ๒๔ แผนพัฒนาภาคตะวันออก แนวทางการพัฒนา ๑) พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวชายทะเลในจังหวัดจันทบุรี และตราด โดยคำนึงถึง ความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน โดยการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวกให้ได้มาตรฐาน และเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และชุมชนในพื้นที่ ๒) พื้นฟูและปรับปรุงการพัฒนาการท่องเที่ยวในจังหวัดนครนายก ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี จันทบุรี ระยองและตราด ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และอนุรักษ์เชิงเกษตร เชิงสุขภาพ การท่องเที่ยวโดยชุมชน แหล่งท่องเที่ยวเพื่อนันทนาการ และท่องเที่ยว เมืองเก่า โดยฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ พัฒนาเส้นทาง สิ่งอำนวยความสะดวก กิจกรรม การท่องเที่ยว สินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล ๓) พื้นฟูและอนุรักษ์การท่องเที่ยวในจังหวัดปราจีนบุรีและสระแก้ว ให้เป็นแหล่ง ท่องเที่ยวอารยธรรมขอม โดยฟื้นฟูบูรณะโบราณสถานและสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม รวมทั้งปรับปรุงและ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและควบคุมการใช้ที่ดินอย่าง

เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป ๘.๕.๔ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดนให้เป็น ประตูเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับ ประเทศเพื่อนบ้านให้เจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าฐาน ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖-๒๕๖๘ มูลค่าการค้าชายแดน ภาคตะวันออก ๑๒๑,๕๒๓ ล้านบาท (ปี ๒๕๖๐) เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๕ เพิ่มขึ้น เฉลี่ย ร้อยละ ๑๕ แนวทางการพัฒนา ๑) พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว ให้เป็น ประตูและศูนย์กลางทางการค้า การท่องเที่ยว และการลงทุน เชื่อมโยงกับประเทศกัมพูชาและเวียดนาม โดยจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสม พัฒนาเชื่อมโยงโครงข่ายคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์ ให้มีประสิทธิภาพ และอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ๒) พัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษชายแดนหาดเล็ก อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้าชายแดนและการท่องเที่ยว เชื่อมโยงกับจังหวัดเกาะกวม กัมพูชา โดยจัดระเบียบ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมขนส่งและระบบโลจิสติกส์รวมถึงยกระดับมาตรฐานการ ให้บริการและอำนวยความสะดวกบริเวณจุดผ่านแดน ๓) พัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจชายแดน บ้านแหลมและบ้านผักกาด อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ให้เป็นศูนย์กลางการค้าชายแดนเชื่อมโยงกับจังหวัดพระตะบองและไพลินของกัมพูชา โดย ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการลงทุน ตลอดจนพัฒนาจุดตรวจ ชายแดนเพื่อให้บริการได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ๒๕ แผนพัฒนาภาคตะวันออก ๘.๕.๕ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและจัดระบบการบริหารจัดการ มลพิษให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัด ค่าฐาน ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๒ ๒๕๖๓ ๒๕๖๔ ๒๕๖๕ ๒๕๖๖-๒๕๖๘ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ภาค ตะวันออก ร้อยละ ๒๒.๓ ของพื้นที่ภาค (ปี ๒๕๖๐) ร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ภาค ร้อยละ ๒๗ ของพื้นที่ภาค ร้อยละ ๒๙ ของพื้นที่ภาค ร้อยละ ๓๑ ของพื้นที่ภาค ร้อยละ ๓๑ ของพื้นที่ภาค คุณภาพอากาศภาค ตะวันออก (ปริมาณ ก๊าซโอโซน) ค่ามาตรฐานเฉลี่ย ๑ ซม.สูงสุด ๑๐๐ ppb ไม่เกิน ค่ามาตรฐาน ไม่เกิน ค่ามาตรฐาน ไม่เกิน ค่ามาตรฐาน ไม่เกิน ค่ามาตรฐาน ไม่เกิน ค่ามาตรฐาน จำนวนแหล่งน้ำ ของ ภาคตะวันออกที่มี คุณภาพในเกณฑ์ดี ๐ แหล่ง (ปี ๒๕๖๐) ๒ แหล่ง ๓ แหล่ง ๔ แหล่ง ๕ แหล่ง ๕ แหล่ง สัดส่วนปริมาณขยะมูล ฝอยที่ถูกกำจัดอย่าง ถูกต้องและนำกลับมา ใช้ใหม่ของภาค ตะวันออก ร้อยละ ๗๖ (ปี ๒๕๖๐) ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐ ของปริมาณ ขยะที่เกิดขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๕ ของปริมาณ ขยะที่เกิดขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๐ ของปริมาณ ขยะที่เกิดขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๙๕ ของปริมาณ ขยะที่เกิดขึ้น แนวทางการพัฒนา ๑) บริหารจัดการน้ำเพื่อบรรเทาภาวะภัยแล้งและน้ำท่วมจันทบุรีตราด และสระแก้ว โดยปรับปรุงและบำรุงรักษาแหล่งน้ำเดิม จัดสรรน้ำ และพัฒนาแหล่งน้ำเพิ่มเติม รองรับความต้องการใช้น้ำที่ เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและชุมชนได้อย่างพอเพียงและมีเสถียรภาพ รวมทั้งส่งเสริม การท ๓ แหล่งเก็บกักน้ำขนาดเล็กกระจายในพื้นที่การเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ๒) ฟื้นฟูป่าต้นน้ำให้เกิดความสมดุลต่อระบบนิเวศ โดยปลูกป่าเพิ่มเติม และเพิ่ม มาตรการเฝ้าระวังติดตามการบุกรุกป่า โดยสนับสนุนสิทธิและบทบาทของชุมชน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการ บริหารจัดการพื้นที่ป่าของชุมชนไม่ให้เสื่อมโทรม ๓) คุ้มครองและฟื้นฟูป่าชายเลน ปะการัง หาดทะเล และป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง โดยเฉพาะจังหวัดที่มีพื้นที่กัดเซาะรุนแรง ได้แก่ จันทบุรีและฉะเชิงเทรา โดยการก กำหนดพื้นที่ และหลักเกณฑ์ การใช้ประโยชน์ ภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น หรือข้อตกลงร่วมกันของภาคีพัฒนา ในการ จัดการฟื้นฟูป่าชายเลน การเฝ้าระวังการลักลอบจับสัตว์น้ำ การคุ้มครองปะการัง หาดทะเล พื้นที่จับสัตว์น้ำ พื้นที่เพาะเลี้ยง และการท ๓ ประมงชายฝั่ง เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ไม่ให้ทรัพยากรชายฝั่งเสื่อมโทรมลงไปอีก ๔) ดำเนินการตาม มาตรการจัดการมลพิษทางอากาศ ได้แก่ สารอินทรีย์ระเหยง่าย และฝุ่นละอองขนาดเล็กในจังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา โดยก กำหนดมาตรการควบคุม และมาตรการ จริงจังในการป้องกัน และควบคุมการระบายมลพิษทางอากาศในเขตชุมชน และเขตอุตสาหกรรมให้อยู่ในเกณฑ์ มาตรฐาน เพื่อให้ชุมชน และอุตสาหกรรมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเกื้อกูลกันและสันติสุข ๒๖ แผนพัฒนาภาคตะวันออก ๕) ปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสียชุมชน ในจังหวัดที่เป็น ศูนย์กลางการค้า การท่องเที่ยว และพื้นที่อุตสาหกรรม รวมทั้งการจัดการน้ำ

ทั้งจากครัวเรือนและโรงงาน ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อควบคุมและบรรเทาปัญหาน้ำเสีย โดยเฉพาะ ในบริเวณแม่น้ำสายหลักที่อยู่ ในเกณฑ์เสื่อมโทรมอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ แม่น้ำระยองตอนบน ตอนล่าง และแม่น้ำพังราดตอนบน ๖) พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการรวบรวม ขนย้าย และการกำจัดขยะจังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยใช้มาตรการคัดแยกขยะและบริหารจัดการจัดเก็บตาม ประเภทการคัดแยกขยะให้เป็นระบบ ส่วนของเสียอันตรายที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ บริเวณพื้นที่ อุตสาหกรรมจังหวัดชลบุรี และระยอง สนับสนุนให้ภาคเอกชนที่มีศักยภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และการลงทุนกำจัดให้เป็นระบบและถูกต้องตามหลักวิชาการ

➔ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒

(จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว) (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕)

(ฉบับทบทวน)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเพื่อการพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก

จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็น ๕ จังหวัดใน ๘ จังหวัดของภาคตะวันออก ในส่วนของภาคตะวันออก ๒ ได้รับการกำหนดขึ้นเป็นกลุ่มจังหวัดใหม่ ตามประกาศคณะกรรมการนโยบายการบริหารงานจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการเรื่องการจัดตั้งกลุ่มจังหวัดและกำหนดจังหวัดที่เป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด (ฉบับที่ ๓) ณ วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยให้จังหวัดปราจีนบุรีเป็นศูนย์ปฏิบัติการของกลุ่มจังหวัด และได้รับการจัดสรรงบประมาณตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นปีงบประมาณแรก

๑.๑ ข้อมูลพื้นฐานทางกายภาพ

๑.๑.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ ประกอบด้วย จังหวัด ๕ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ตราด

นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว และครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด ๑๔,๕๒๒,๘๑๒ ไร่ หรือ ๒๗,๖๙๙.๐๘๑ ตารางกิโลเมตรเป็นกลุ่มจังหวัดทางภาคตะวันออก ของ ๕ จังหวัดใน ๘ จังหวัด โดยพื้นที่ภาคตะวันออกทั้งภาคมีเนื้อที่รวม ๓๖,๕๐๒.๕๐ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ร้อยละ ๗.๑๑๔ ของเนื้อที่ทั้งประเทศ ประกอบด้วย ๘ จังหวัด ได้แก่ นครนายก ปราจีนบุรีฉะเชิงเทรา ชลบุรีระยอง จันทบุรีตราด และสระแก้ว

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ ที่ตั้งของภาคตะวันออกอยู่ระหว่างละติจูดที่ ๑ องศาเหนือ ถึง ๑๔ องศาเหนือ และลองจิจูด ๑๐๑ องศาตะวันออก ถึง ๑๐๓ องศาตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงต่าง ๆ ดังนี้ ทิศเหนือ จรดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ติดต่อกับจังหวัดสระบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดบุรีรัมย์ ดินแดนที่อยู่เหนือ สุดอยู่ที่เขาใหญ่ อำเภอประจันตคาม จังหวัดปราจีนบุรี ทิศใต้ จรดทะเลด้านอ่าวไทย ติดต่อกับอ่าวไทย ดินแดนที่อยู่ทางใต้สุดของภาคตะวันออก คือ แหลมสารพัดพิษ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ทิศตะวันออก จรดราชอาณาจักรกัมพูชา ติดต่อกับราชอาณาจักรกัมพูชา โดยมีแนวเทือกเขาบรรทัดเป็นพรมแดน ดินแดนที่อยู่ทางตะวันออกสุด คือ แหลมสารพัดพิษ อำเภอคลองใหญ่จังหวัดตราด ทิศตะวันตก จรดภาคตะวันออก ติดต่อกับฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง และอ่าวไทย ๑.๑.๒ ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศ ๑) ลักษณะภูมิประเทศ ภาคตะวันออก มีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่เทือกเขาและที่ราบสลับภูเขาสูงเตี้ยๆ บริเวณ ชายฝั่งทะเลตะวันออกมีเทือกเขาจันทบุรีทอดตัวไปทางตะวันตกจรดกับเทือกเขาพนมดงรัก ซึ่งทอดยาว จากเหนือถึงใต้ เป็นเส้นแบ่งอาณาเขต ระหว่างไทยกับประเทศกัมพูชา ทางตะวันตกและทางใต้ ติดกับทะเลอ่าวไทยมีแม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำจันทบุรี แม่น้ำตราด แม่น้ำระยอง และแม่น้ำประแสร์ ซึ่งไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทย ชายฝั่งทะเลที่เรียบยาว โค้ง

၆၅၅

ปราจีนบุรีเป็นจังหวัดใหญ่ มีพื้นที่กว้างขวางเป็นอันดับ ๖ ของประเทศ แต่ภายหลังได้มีการแยกจังหวัดออก จาก มณฑลปราจีน ตั้งเป็นจังหวัดนครนายกและฉะเชิงเทราและในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ก็ได้มีพระราชบัญญัติแยก พื้นที่บาง อำเภอกออกจากจังหวัดปราจีนบุรีอีกครั้งแล้วตั้งเป็นจังหวัดสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรีจึงมีขนาดเท่ากับ ในปัจจุบัน นับแต่นั้นมา จังหวัดปราจีนบุรีมีเนื้อที่ประมาณ ๔,๗๖๒ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓,๐๕๔,๔๔๙ ไร่ จัดเป็น จังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ ๔๕ ของประเทศไทย แบ่งการปกครองออกเป็น ๗ อำเภอ คือ อำเภอเมือง ปราจีนบุรี อำเภอบ้านสร้าง อำเภอประจันตคาม อำเภอศรีมโหสถ อำเภอศรีมหาโพธิ์ อำเภอกบินทร์บุรี และ อำเภอนาดี จังหวัดสระแก้ว เป็นจังหวัดชายแดนตะวันออก แม้ว่ายังเป็นจังหวัดค่อนข้างใหม่ซึ่งแยกออกจาก จังหวัด ปราจีนบุรี แต่ก็เก่าแก่มาด้วยอารยธรรมโบราณ โดยจะเห็นได้จากกลุ่มปราสาทโบราณที่มีมากมาย กระจายอยู่ ทั่วจังหวัด และโบราณวัตถุที่หลงเหลือบอกเล่าเรื่องราว ประวัติศาสตร์ ความรุ่งเรืองของแผ่นดิน ในอดีตให้แก่คน รุ่นหลัง นอกจากนี้แหล่งโบราณสถานที่น่าศึกษาทางประวัติศาสตร์แล้ว จังหวัดสระแก้ว ยังมีทรัพยากรธรรมชาติ อุดมสมบูรณ์ เช่น อุทยานแห่งชาติปางสีดา ที่เป็นที่รู้จักกันดี ในบรรดาผู้รักธรรมชาติ และอุทยานแห่งชาติตาพระ ยา อุทยานแห่งชาติแห่งใหม่ ที่มีแนวเขตติดต่อระหว่างไทยกับกัมพูชา ซึ่งเป็นผืนป่า ที่เชื่อมต่อกัน ทำให้เป็นเขตที่ มีการเชื่อมโยงของสัตว์ป่าไปมาระหว่างประเทศอย่างน่าสนใจ จังหวัดสระแก้ว ยังมีประติมากรรมมหัศจรรย์ทาง ธรรมชาติให้นักท่องเที่ยวชมและศึกษาอย่างเช่น "ละลุ" ที่มีลักษณะแปลกตา ตั้งอยู่สุดชายแดนอรัญประเทศ เป็น ประตูปานใหญ่ที่เปิดไปสู่ประเทศกัมพูชา เชื่อมการคมนาคมและการ ท่องเที่ยวระหว่างประเทศให้เป็นเส้นทาง เดียวกัน ชาวไทยและชาวเขมรมีการข้ามฝั่งเพื่อค้าขายสินค้าและ ท่องเที่ยวกันเป็นประจำจึงทำให้ที่นี่มีสีสัน ผู้คน หลากหลายเผ่าพันธุ์ มีเสน่ห์น่ามอง มีตลาดโรงเกลือที่เต็มไปด้วยของแปลกราคาถูกและสินค้ามือสองจากนานา ประเทศเพื่อนบ้าน จังหวัดสระแก้วมีพื้นที่ประมาณ ๗,๑๙๕.๑๓๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๔,๔๘๗ ไร่ ตั้งอยู่ ระหว่างละติจูดที่ ๑๓ องศา ๑๔ ลิปดา ถึง ๑๔ องศา ๑๑ ลิปดาเหนือ และลองจิจูดที่ ๑๐๑ องศา ๕๑ ลิปดา ๕๖ ลิปดาตะวันออก มีพรมแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา ทางทิศตะวันออกยาวประมาณ ๑๖๕ กิโลเมตร ห่างจาก กรุงเทพมหานครโดยทางรถยนต์ ๒๓๖ กิโลเมตร จัดเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ ๒๘ ของประเทศไทย สภาพพื้นที่มีทั้งที่ราบ ที่ราบสูง และภูเขาสูง สลับซับซ้อนมีความสูงจากระดับน้ำ ทะเลปานกลางเฉลี่ย ๗๔ เมตร โดยแบ่งการปกครองออกเป็น ๘ อำเภอ ๑ กิ่งอำเภอ คือ อำเภอเมืองสระแก้ว อำเภอลองหาด อำเภอตาพระยา อำเภอวังน้ำเย็น อำเภอวัฒนานคร อำเภออรัญประเทศ อำเภอเขาฉกรรจ์ อำเภอโคกสูง และกิ่งอำเภอวังสมบูรณ์ - ๔ - แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕) (ฉบับทบทวน) โดยรวมของกลุ่มจังหวัดภาค ตะวันออก ๒ ในปัจจุบัน จังหวัดจันทบุรี เป็นศูนย์กลางการค้า อัญมณีขนาดใหญ่และมีความโดดเด่นด้านการ ท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดตราดมีสถานที่ท่องเที่ยวทางทะเลที่ สำคัญและยังมีแนวโน้มที่จะสร้างสนามบินพาณิชย์ เพื่อเชื่อมต่อการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย เพื่อรองรับ ๓ จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว จันทบุรี และ ตราด มีชายแดนติดต่อกับประเทศกัมพูชา มีด่านชายแดน และจุดผ่อนปรนที่เป็นดินแดนการค้าชายแดนฝั่ง กัมพูชาและมีการค้าชายแดนสูงเป็นอันดับ ๑ ของการค้าชายแดนฝั่งกัมพูชา สำหรับจังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัด ที่มีนิคมอุตสาหกรรมแห่งเดียวในกลุ่มจังหวัด และมีเขตอุทยานแห่งชาติมีธรรมชาติที่สวยงามและพื้นที่ท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรมทวารวดีและจังหวัดนครนายก เป็นเมืองแห่งการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสงบ ที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ๒) ลักษณะภูมิอากาศ ลักษณะภูมิอากาศของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ โดยทั่วไป ได้รับอิทธิพลจากลมทะเล พัด ผ่านตลอดเวลา อากาศเย็นสบายตลอดปีมีฝนตกชุกในฤดูฝน ไม่ร้อนจัดเนื่องจากอยู่ติดกับทะเล และไม่หนาวเย็น ความชื้นในอากาศสูง สภาพอากาศเป็นไปตามฤดูกาล

๒.๒ เป้าหมายการพัฒนากลุ่มจังหวัด

๒.๒.๑ วิสัยทัศน์(Vision) ของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออก ๒ “เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ศูนย์กลาง ท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและนิเวศ แหล่งผลไม้และครัวสุขภาพไทย” ๒.๒.๒ พันธกิจ (Mission) ๑) พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมและบริการทางการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย มีมาตรฐานสู่สากล ๒) พัฒนา และเชื่อมโยงระบบโครงสร้างพื้นฐานและโลจิสติกส์เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนใน

กลุ่มจังหวัดและประเทศเพื่อนบ้าน ๓) พัฒนาและส่งเสริมการผลิตภาคการเกษตร และสมุนไพรปลอดภัยอย่างครบวงจรโดยใช้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม ๔) พัฒนาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการพัฒนาอย่างสมดุล และยั่งยืน ๕) พัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนทุกช่วงวัย และเสริมสร้างความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต ๖) พัฒนาอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีและการเติบโตอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๒.๒.๓ เป้าประสงค์รวม (Ultimate Goals) ๑) เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ ๒) ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี สังคมมีความเข้มแข็งเป็นฐานรากที่เอื้อต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๓) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสมดุล ๒.๒.๔ ตำแหน่งการพัฒนา (Positioning) • เมืองแห่งคุณภาพชีวิต • แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและนิเวศ • แหล่งผลิตผลไม้สินค้าเกษตรปลอดภัย • เมืองสมุนไพรแห่งเอเชีย • ประตูการค้าชายแดนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน • แหล่งอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - ๑๑๑ -

แผนพัฒนา

กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๒ - ๒๕๖๕) (ฉบับทบทวน) ๒.๓ ตัวชี้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนา

กลุ่มจังหวัด เป้าหมายการพัฒนาที่ ๑ : เมืองแห่งคุณภาพชีวิต ตัวชี้วัด : ดัชนีความก้าวหน้าของคน (ด้านการศึกษา สุขภาพ ชีวิตครอบครัวและชุมชน) สูง สูงกว่าเกณฑ์ค่าเฉลี่ยของประเทศ ตัวชี้วัด : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟู ตัวชี้วัด : สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคอุตสาหกรรมขยายตัวสูงขึ้น ตัวชี้วัด : มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มสูงขึ้น เป้าหมายการพัฒนาที่ ๒: ศูนย์กลางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและนิเวศ ตัวชี้วัด : รายได้จากการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น เป้าหมายการพัฒนาที่ ๓: แหล่งผลไม้และครัวสุขภาพไทย ตัวชี้วัด : มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น ตัวชี้วัด : มูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สมุนไพรเพิ่มขึ้น

๒.๔ ประเด็นการพัฒนาของกลุ่มจังหวัด กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒ กำหนดประเด็นการพัฒนาในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ จำนวน ๖ ประเด็นการพัฒนา ดังนี้ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานเพื่อสนับสนุนการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สุขภาพ และวัฒนธรรม ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : เพิ่มขีดความสามารถด้านการค้า และการค้าชายแดน เชื่อมโยง EEC และประเทศเพื่อนบ้าน ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : พัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การตลาด สินค้าเกษตร (ผลไม้ ปศุสัตว์และประมง สมุนไพรไทย) คุณภาพปลอดภัยอย่างครบวงจร ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : อนุรักษ์ ป่าไม้ พัฒนา และปกป้อง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ : พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ สังคม การบริหารจัดการ ยกระดับคุณภาพชีวิต ให้มีความมั่นคงปลอดภัย ประเด็นการพัฒนาที่ ๖ : เพิ่มขีดความสามารถด้านอุตสาหกรรมและการลงทุนโดยในแต่ละ ประเด็นการพัฒนา กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา

➔ แผนพัฒนาจังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔ (ฉบับทบทวนรอบปี พ.ศ. ๒๕๖๒)

๑. วิสัยทัศน์ (Vision) เมืองอุตสาหกรรมสีเขียว ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตรปลอดภัย เมืองสมุนไพรต้นแบบ

๒. พันธกิจ (Mission)

๑. ส่งเสริมการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้าการลงทุน การเกษตร และการท่องเที่ยว รวมทั้ง ระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาของพื้นที่

๒. ส่งเสริมการพัฒนาแพทย์แผนไทยและสมุนไพรให้มีมาตรฐานสากล ๓. ส่งเสริมการพัฒนาทางสังคม และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๓. ตำแหน่งการพัฒนา (Positioning)

๑. เมืองอุตสาหกรรมสีเขียว

- ๒. เมืองท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
- ๓. เมืองเกษตรปลอดภัย
- ๔. เมืองสมุนไพรต้นแบบ

๔. เป้าประสงค์รวม (Goal)

- ๑. การสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน
- ๒. การแพทย์แผนไทยและสมุนไพรได้รับการพัฒนาต่อยอดเพื่อสร้างคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม
- ๓. การสร้างความมั่นคงทางสังคม ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี
- ๔. การเสริมสร้างความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ

๕. ประเด็นยุทธศาสตร์ (Strategic Issue)

- ๑. ยกระดับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรมสู่อุตสาหกรรมสีเขียว
- ๒. พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน
- ๓. เพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาดสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม
- ๔. พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างครบวงจรและยกระดับการให้บริการสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยตามมาตรฐาน
- ๕. ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ มั่นคง และสมดุล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยกระดับการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมด้วยนวัตกรรมสู่อุตสาหกรรมสีเขียว

- เป้าประสงค์:
- ๑. ผู้ผลิต ผู้ค้า และผู้บริโภคได้รับประโยชน์จากโอกาสทางการค้าและกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจ สู่เศรษฐกิจฐานรากอย่างทั่วถึง
 - ๒. ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาเข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว
 - ๓. การสร้างธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อมในสถานประกอบการในพื้นที่

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศอย่างยั่งยืน

- เป้าประสงค์:
- ๑. เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขัน
 - ๒. การเพิ่มมูลค่าสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยว
 - ๓. การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนบนพื้นฐานอัตลักษณ์และวิถีไทย

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มศักยภาพการผลิต การตลาด สินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสม

เป้าประสงค์: ผลผลิตสินค้าเกษตรได้รับรองมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด สามารถสร้างรายได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาและสร้างมูลค่าเพิ่มผลิตภัณฑ์สมุนไพรอย่างครบวงจรและยกระดับการให้บริการสุขภาพด้านการแพทย์แผนไทยตามมาตรฐาน

- เป้าประสงค์:
- ๑. การเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
 - ๒. การพัฒนาการแพทย์แผนไทยครบวงจรในระบบบริการสุขภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ ส่งเสริมการพัฒนาสังคมและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณภาพ มั่นคง และสมดุล

เป้าประสงค์: เป็นสังคมที่มีคุณภาพ ความเท่าเทียม และความสมดุลทางด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๔ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดปราจีนบุรี

จากการสัมมนาวิชาการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ กรอบการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๙ ณ สำนักงาน สหกรณ์การเกษตรเมืองปราจีนบุรี จำกัด ตำบลไม้เค็ด อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี ที่ประชุม โดยคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับจังหวัด ร่วมกับ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประชาคมท้องถิ่นตามสัดส่วนระดับจังหวัด หัวหน้าส่วนราชการ และผู้ที่เกี่ยวข้อง แสดงความคิดเห็นและเสนอแนะบทวน ปรับปรุงวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความเห็นกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การพัฒนาองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๓) ดังนี้

วิสัยทัศน์ “ยกระดับคุณภาพชีวิต รักษาสิ่งแวดล้อม พร้อมพัฒนาทุนสังคม ส่งเสริมแหล่งเศรษฐกิจชุมชน พัฒนาคนสู่พลเมืองให้เข้มแข็ง”

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพชีวิต ทุนทางสังคม และชุมชนให้เข้มแข็ง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม

กลยุทธ์ของประเด็นยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมด้านคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๑. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและกระตุ้นจิตสำนึกใส่ใจสิ่งแวดล้อม
๒. สนับสนุนเครือข่ายและส่งเสริมกิจกรรมเฝ้าระวัง แก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
๓. ส่งเสริมการลดใช้สารเคมีและส่งเสริมการใช้ปุ๋ยชีวภาพในภาคการเกษตร
๔. ส่งเสริมการบริหารจัดการขยะครัวเรือน และรณรงค์การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
๕. รณรงค์เฝ้าระวังปัญหาสิ่งแวดล้อมและสร้างความตระหนักการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
๖. ประสานและพัฒนาการจัดทำระบบชลประทานขนาดเล็กเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม
๗. ส่งเสริมอุตสาหกรรมสีเขียว และกิจกรรมร่วระหว่างโรงงานอุตสาหกรรมกับชุมชน

๑.๕ ไทยแลนด์ ๔.๐ (THAILAND ๔.๐)

การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต้องมีความสัมพันธ์กับไทยแลนด์ ๔.๐ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ควบคุม กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง โดยรายละเอียดไทยแลนด์ ๔.๐ มีดังนี้

ประเทศไทย ๔.๐ ถือเป็นการพัฒนา เครื่องยนต์เพื่อขับเคลื่อนการเติบโตทางเศรษฐกิจชุดใหม่ (New Engines of Growth) ด้วยการเปลี่ยนแปลง ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของประเทศที่มีอยู่ ๒ ด้าน คือ ความหลากหลายเชิงชีวภาพ และ ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ให้เป็นความได้เปรียบในเชิงแข่งขัน โดยการเติมเต็ม ด้วยวิทยาการ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา แล้วต่อยอดความ ได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบเป็น ๕ กลุ่มเทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเป้าหมาย ประกอบด้วย

๑. กลุ่มอาหาร เกษตร และเทคโนโลยีชีวภาพ (Food, Agriculture & Bio-Tech) อาทิ เทคโนโลยีการเกษตร (Agritech) เทคโนโลยีอาหาร (Foodtech) เป็นต้น

๒. กลุ่มสาธารณสุข สุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์ (Health, Wellness & Bio-Med) อาทิ เทคโนโลยีสุขภาพ (Healthtech) เทคโนโลยีการแพทย์ (Medtech) สปา (Spa) เป็นต้น

๓. กลุ่มเครื่องมือ อุปกรณ์อัจฉริยะ หุ่นยนต์ และระบบเครื่องกลที่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ ควบคุม (Smart Devices, Robotics & Mechatronics) อาทิ เทคโนโลยีหุ่นยนต์ (Robotech) เป็นต้น

๔. กลุ่มดิจิทัล เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตที่เชื่อมต่อและบังคับอุปกรณ์ต่างๆ ปัญญาประดิษฐ์และ เทคโนโลยีสมองฝังตัว (Digital, IOT, Artificial intelligence & Embedded Technology) อาทิ เทคโนโลยี การเงิน (Fintech) อุปกรณ์เชื่อมต่อออนไลน์โดยไม่ต้องใช้คน (IoT) เทคโนโลยีการศึกษา (Edtech) อี-มาร์เก็ต พเลส (E-Market place) อี-คอมเมิร์ซ (E-Commerce) เป็นต้น

๕. กลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ วัฒนธรรม และบริการที่มีมูลค่าสูง (Creative, Culture & High Value Services) อาทิ เทคโนโลยีการออกแบบ (Designtech) ธุรกิจไลฟ์สไตล์ (Lifestyle Business) เทคโนโลยี การท่องเที่ยว (Traveltech) การเพิ่มประสิทธิภาพการบริการ (Service Enhancing) เป็นต้น

๑.๖ ยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิสัยทัศน์การพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์

จากการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนจากแบบสอบถาม นโยบายของผู้บริหารส่วน ท้องถิ่น และกรอบนโยบาย ทิศทาง แนวทางการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดซึ่งกำหนด โดยคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำให้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ และวิสัยทัศน์ของตำบล ดังนี้

“บุพราหมณ์น่าอยู่ พัฒนาสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น ชั่นนำ”

พันธกิจการพัฒนาท้องถิ่น

๑ ปรับปรุงและพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการให้ได้มาตรฐานและเพียงพอต่อความต้องการ

๒ พัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจ

๓ พัฒนาคุณภาพชีวิต การศึกษา สาธารณสุข การสังคมสงเคราะห์

๔ ส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

๕ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖ ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถสร้างรายได้ และเป็นที่พักของนักท่องเที่ยว

๗ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

๘ ส่งเสริม สนับสนุน การอนุรักษ์ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒.๒ ยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์

องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ได้พิจารณากำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน
๒. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๓. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสังคม
๔. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
๕. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๖. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร

๒.๓ เป้าประสงค์การพัฒนา

- เพื่อพัฒนาให้องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์เป็นเมืองน่าอยู่ มีระบบโครงสร้างพื้นฐานมีได้มาตรฐาน และปลอดภัย
- เพื่อส่งเสริมพัฒนาการประกอบอาชีพ สร้างรายได้ แก้ไขปัญหาความยากจน สนับสนุนกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน ส่งเสริมศูนย์เศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการตลาดในชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้
- เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานทั้งในด้าน การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม การสาธารณสุข และการสังคมสงเคราะห์
- เพื่อพัฒนาตำบลบุพราหมณ์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ และเป็นที่ยึดเหนี่ยวของนักท่องเที่ยว
- เพื่ออนุรักษ์ และส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน
- เพื่อให้เกิดการบริหารที่ดีในองค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล

แนวทางพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ได้ระดมความคิดจากหมู่บ้าน ประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล ประชาชนชาวบ้าน องค์กรต่างๆ ในเขตตำบล และผู้มีความรู้ความสามารถ เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการพัฒนาตำบลให้เป็นเมืองน่าอยู่ จึงกำหนดแนวทางการพัฒนาในช่วงสี่ปี (พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๖๔) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ซึ่งได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเพื่อให้วิสัยทัศน์ประสบความสำเร็จในช่วง ๓ ปี โดยให้ลำดับความสำคัญในการพัฒนาควบคู่กันไปทุกด้าน แต่ในระยะต้นจะพัฒนาในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน และทางเศรษฐกิจ อาจมีส่วนมากกว่าด้านอื่น หลังจากนั้นก็จะเน้นด้านการศึกษาและคุณภาพชีวิตในสัดส่วนที่มากขึ้น

๓.การวิเคราะห์เพื่อพัฒนาท้องถิ่น

๓.๑ การวิเคราะห์กรอบการจัดทำยุทธศาสตร์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การวิเคราะห์ศักยภาพ

เพื่อการประเมินสภาพการพัฒนาในปัจจุบัน และโอกาสในการพัฒนาในอนาคตขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ เป็นการประเมินผลถึงโอกาสและสภาวะภัยคุกคามหรือข้อจำกัดเป็นสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงจุดแข็งและจุดอ่อนของท้องถิ่น อันเป็นสภาวะแวดล้อมภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้เทคนิคการ SWOT analysis เพื่อพิจารณาศักยภาพการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ในภาพรวมดังนี้

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่น SWOT (SWOT Analysis)

๑) จุดแข็ง (S = STRENGTH)

- ◇ ที่ตั้งมีความเหมาะสมทางด้านคมนาคม มีถนนสาย ๓๐๔ ผ่าน การเดินทางสะดวก รวดเร็ว
- ◇ มีทรัพยากรธรรมชาติที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยว
- ◇ บุคลากร คณะผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองในการพัฒนาองค์กร และมีความตั้งใจในการปฏิบัติงาน
- ◇ การจัดโครงสร้างภายในที่เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจ

๒) จุดอ่อน

- ◇ ประชาชนยังไม่ให้ความสำคัญกับการประชุมในการจัดทำแผนพัฒนา
- ◇ ประชาชนยังขาดความสนใจในการพัฒนาท้องถิ่น
- ◇ รายได้ที่จัดเก็บเองไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ
- ◇ บุคลากร ไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน
- ◇ ปัญหาที่เป็นผลกระทบจากประชากรแฝง เช่น ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การกำจัดขยะมูลฝอย
- ◇ ความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สังคมเมืองอย่างต่อเนื่อง การเคลื่อนย้ายของประชากรจากแหล่งอื่นมาพักอาศัยในชุมชน ส่งผลต่อ ความสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชนมีน้อย กระทบต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน
- ◇ โครงสร้างพื้นฐาน และการสาธารณูปโภค ยังไม่เพียงพอ ครอบคลุม เช่น ถนน ไฟฟ้าสาธารณะ น้ำประปา ระบบระบายน้ำ เป็นต้น
- ◇ ความไม่เพียงพอของเครื่องมือเครื่องใช้ในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเทคโนโลยีที่จะมาช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชน
- ◇ ปัญหาราษฎรไม่มีเอกสารสิทธิในที่ทำกิน เพราะอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน

๓) โอกาส

- ◇ พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการจัดระบบบริการสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยที่หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่งเสริมสนับสนุนการถ่ายโอนภารกิจให้กับ อบต.
- ◇ การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นปัญหาที่รัฐบาลให้การส่งเสริม
- ◇ มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติ เช่น ป่าลานแห่งสุดท้ายของโลก มีอ่างเก็บน้ำทับลาน เหมาะแก่การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีโอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

๔) อุปสรรค/ข้อจำกัด

- ◇ การพัฒนาพื้นที่ด้านโครงสร้างพื้นฐานทำได้ยาก เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทับซ้อนกับเขตอุทยานแห่งชาติทับลาน
- ◇ โครงการ/แผนงานตามแผนพัฒนาสามปีมีมากแต่งบประมาณในการดำเนินงานมีน้อยไม่สามารถดำเนินการได้
- ◇ ระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องมีมากทำให้การดำเนินงานไม่คล่องตัวเกิดความล่าช้า ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

๓.๒ การประเมินสถานการณ์สภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานด้านโครงสร้างพื้นฐาน

การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ ที่ผ่านมาช่วยแก้ไขปัญหาคความเดือนร้อนและบรรเทาความต้องการของประชาชนได้ในระดับหนึ่ง เช่น การก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก ก่อสร้างรางระบายน้ำ ขยายเขตไฟฟ้าสาธารณะ ปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน สร้างฝายชะลอน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาในการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค แต่งบประมาณมีจำนวนน้อยจึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชาวบ้านให้หมดไปได้

๑. การดำเนินงานด้านเศรษฐกิจ

ส่งเสริมสนับสนุนเงินทุนในการประกอบอาชีพ ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่างๆ เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมีรายได้เพิ่มมากขึ้น

๒. การดำเนินงานด้านสังคม

ส่งเสริมการจัดประชาคมหมู่บ้าน ประชาคมตำบล เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชน โดยการจัดตั้งสภาเด็กและเยาวชนตำบลบุพราหมณ์ จัดตั้งศูนย์ยุติธรรมชุมชน จัดตั้งศูนย์ไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในตำบล โดยจัดตั้งกองทุนวันละบาท เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

๓. การดำเนินงานด้านแหล่งน้ำ

ก่อสร้างระบบประปาหมู่บ้าน สร้างฝายชะลอน้ำ ขุดลอกคลอง แหล่งน้ำต่างๆ ดูแลและบำรุงรักษาบ่อน้ำบาดาล แจกจ่ายน้ำให้กับราษฎรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภค บริโภค

๔. การดำเนินงานด้านสาธารณสุข

สนับสนุนกลุ่ม อสม.ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ สนับสนุนงานป้องกันโรคไข้เลือดออก โรคพิษสุนัขบ้า โรคเอดส์ โรคติดต่ออื่นๆ และจัดตั้งหน่วยบริการการแพทย์ฉุกเฉินเบื้องต้น (๑๖๖๙)

๕. การดำเนินงานด้านการเมือง การบริหาร

ให้ความรู้ด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่นแก่ประชาชน มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ โดยการส่งเข้ารับการฝึกอบรมในด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน และจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้เพื่อให้ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ให้บริการจัดเก็บภาษีนอกสถานที่ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ตาม พ.ร.บ ข้อมูลข่าวสาร และตามหลักธรรมาภิบาลด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้

๖. การดำเนินงานด้านการการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

จัดกิจกรรมเนื่องในงานประเพณีต่างๆ เช่น ประเพณีรดน้ำดำหัว ประเพณีเข้าพรรษา และราชพิธีต่างๆ สนับสนุนโครงการอาหารกลางวันสำหรับเด็กนักเรียน จัดหาอุปกรณ์การเรียนการสอนและเครื่องเล่นกลางแจ้ง สนับสนุนการจัดงานนิทรรศการวิชาการ จัดการศึกษาในระดับปฐมวัย จัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบล การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐาน

๗. การดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปลูกต้นไม้ในชุมชน กำจัดวัชพืชในแหล่งน้ำ จัดการน้ำเสียในชุมชนจัดหาสถานที่พักผ่อน ปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยว ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และประหยัดในการปรับปรุงบำรุงดินและฟื้นฟูสภาพดินที่เสื่อมโทรมจัดทำแนวกันไฟ

๘. การดำเนินงานด้านอื่นๆ

ส่งเสริมให้มีชมรมกีฬาชนิดต่างๆ เพื่อการออกกำลังกาย และห่างไกลยาเสพติด จัดให้มีการแข่งขันกีฬาอย่างสม่ำเสมอ การตั้งจุดให้บริการประชาชนช่วง ๗ วันอันตรายในช่วง

๒.๘ ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ขององค์การบริหารส่วนตำบลบุพราหมณ์ มีความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด ยุทธศาสตร์

จังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนากลุ่มจังหวัด ยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับภาค แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ และ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ดังนี้

